

PLAN WYNIKOWY dla klasy 2 gimnazjum

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
UCZEŃ				
Józef Wybicki <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postacie i fakty historyczne wspomniane w tekście, wskazuje wyrazy i ich formy gramatyczne, pozwalające rozpoznać nadawcę tekstu, gromadzi podstawowe materiały do prezentacji multimedialnej, 	<ul style="list-style-type: none"> zbiera i przedstawia podstawowe informacje o postaciach i faktach historycznych, określa, kto i w czym imieniu wypowiada się w tekście, porządkuje materiały do prezentacji multimedialnej według wybranej przez siebie zasady, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powstania hymnu, nazywa wartości ukazane w tekście, układa tekst komentarzy słownych do prezentacji multimedialnej, 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje argumenty, które uzasadniają uznanie <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> za hymn narodowy, formułuje przesłanie wynikające z tekstu hymnu, przedstawia samodzielnie przygotowaną prezentację multimedialną,
<i>Wymówić głoskę, zapisać literę.</i> Głoska i litera	<ul style="list-style-type: none"> świadomie posługuje się terminami: <i>głoska, litera, sylaba</i>, poprawnie dzieli proste wyrazy na głoski i litery, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między samogłoską a spółgłoską, poprawnie dzieli wyrazy na głoski i litery, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i prawidłowo stosuje różne sposoby zapisywania głosek, poprawnie dzieli wyrazy na sylaby, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wyrazach funkcję głoski <i>i</i>, prawidłowo zapisuje te wyrazy, dzieli trudne wyrazy na głoski, litery, sylaby; poprawnie zapisuje znaki diakrytyczne,
Adam Mickiewicz <i>Inwokacja</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje adresatów wypowiedzi, wymienia elementy krajobrazu przedstawianego w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia <i>apostrofa, inwokacja</i>, dostrzega malarskość opisu krajobrazu, nazywa środki poetyckie służące do jego przedstawienia, 	<ul style="list-style-type: none"> określa, kim może być osoba mówiąca, nazywa jej uczucia, dostrzega nawiązanie do fraszki J. Kochanowskiego, wyjaśnia jego rolę w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek osoby mówiącej do kraju dzieciństwa, rozpoznaje idealizację wspomnianego świata, rozpoznaje motyw arkadyjski, wyjaśnia jego znaczenie w kreowaniu wspomnianego przez poetę świata,
<i>Aby język giętki powiedział wszystko.</i> Upodobnienia głoskowe, <i>Na to trzeba położyć nacisk.</i> Akcent i intonacja	<ul style="list-style-type: none"> wie, że istnieją różnice między wymową a pisownią wyrazów, prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem, stara się poprawnie recytować utwór, 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią, prawidłowo akcentuje większość wyrazów, recytuje poprawnie utwór, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje podstawowe rodzaje upodobnień głosek, prawidłowo akcentuje wszystkie wyrazy, w czasie recytacji poprawnie wymawia i akcentuje wyrazy, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią wyrazów, prawidłowo akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową, interpretuje głosowo recytowany utwór,

Henryk Sienkiewicz <i>Latarnik</i>	<ul style="list-style-type: none"> • krótko przedstawia bohatera utworu, • przypomina, jak bohater wszedł w posiadanie książki; odtwarza zakończenie utworu, • wie, że utwór jest nowelą, • na podstawie wzoru układa krótki opis przeżyć wewnętrznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o najważniejszych wydarzeniach w życiu bohatera, • nazywa i omawia przeżycia bohatera w czasie lektury <i>Pana Tadeusza</i>, • wymienia elementy fabuły, charakterystyczne dla noweli, • układa samodzielnie opis przeżyć wewnętrznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa cechy charakteru i osobowości bohatera, zestawia je z wydarzeniami z jego życia, • wyjaśnia, czym stał się <i>Pan Tadeusz</i> dla bohatera, • wskazuje w tekście wydarzenia odpowiadające kolejnym elementom fabuły noweli, • układa opis przeżyć wewnętrznych, stara się stosować odpowiednie środki językowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i charakteryzuje bohatera utworu, • wyjaśnia, jak lektura <i>Pana Tadeusza</i> zmieniła życie bohatera, • uzasadnia, dlaczego utwór jest nowelą; wskazuje w tekście retrospekcję, wyjaśnia jej znaczenie dla fabuły utworu, • układa opis przeżyć wewnętrznych, stosuje funkcjonalnie odpowiednie środki językowe, kończy tekst puentą,
Świat się rusza – wywiad z Ryszardem Kapuścińskim; „Wyjechani” to my – wywiad z Katarzyną Kawecką	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje ogólny temat obu wywiadów, • wie, jak graficznie zapisać wywiad, • układa proste pytania do projektowanego wywiadu, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cel obu wywiadów, • rozpoznaje różne rodzaje pytań w wywiadzie, • szereguje pytania do projektowanego wywiadu według wskazanej zasady, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia problemy poruszane w obu wywiadach, • rozpoznaje sposoby nawiązania między pytaniem a odpowiedzią, • przeprowadza i zapisuje krótki wywiad, 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje oba wywiady, biorąc pod uwagę ich tematykę, cel i poruszane problemy, • wyjaśnia, czym cechuje się wywiad jako gatunek publicystyczny, • przedstawia zapis przeprowadzonego przez siebie wywiadu,
<i>Stary Testament. Księga Wyjścia (fragment Dziesięć ważnych słów)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że <i>Biblia</i> jest podstawowym źródłem kultury europejskiej, • odtwarza wydarzenia przedstawione we fragmencie, • wyjaśnia pojęcie <i>dekalog</i>, • z podanych określeń prawidłowo wybiera cechy stylu biblijnego, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pochodzenie nazwy <i>Biblia</i>, • odtwarza wydarzenia, dynamizuje relację przez zastosowanie czasu teraźniejszego, • korzystając z wzoru, układa słownikową definicję pojęcia <i>dekalog</i>, • wskazuje w tekście przykłady powtórzeń; wie, że jest to typowy dla stylu biblijnego środek stylistyczny, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe części <i>Biblii</i>, • wie, kim był Mojżesz, wyjaśnia jego rolę w przedstawionych wydarzeniach, • nazywa wartości wynikające z przykazań biblijnego dekalogu, • nazywa środki stylistyczne charakterystyczne dla stylu biblijnego, podaje ich przykłady z tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego <i>Biblia</i> jest podstawowym źródłem kultury europejskiej, • wskazuje elementy symboliczne, wyjaśnia ich znaczenie, • formułuje ogólne przesłanie wynikające z dekalogu biblijnego, • wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika specyfika stylu biblijnego,
Jan Paweł II <i>Przemówienie do młodzieży</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście informacje dotyczące okoliczności spotkania papieża z młodzieżą, • zna termin <i>styl retoryczny</i>; wie, że jest on charakterystyczny dla przemówienia, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wartości przywołane w tekście, • wyjaśnia, czym cechuje się pytanie retoryczne; wie, że jest to środek stylu retorycznego, 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje temat przemówienia, • wymienia podstawowe środki językowe charakterystyczne dla stylu retorycznego, wskazuje ich przykłady w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postawy życiowe przywołane przez papieża w jego przemówieniu, • wyjaśnia, na czym polega i czemu służy styl retoryczny wypowiedzi,

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
Jostein Gaarder <i>Świat Zofii</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza podstawowe informacje związane z postacią Sokratesa, układa krótki tekst, w którym przedstawia kilka argumentów broniących Sokratesa, 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje pytania, które chciałby zadać Sokratesowi, układa według podanego wzoru krótkie przemówienie w obronie Sokratesa, 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza podstawowe poglądy Sokratesa na temat sposobów poznawania świata przez człowieka, układa samodzielnie krótkie przemówienie w obronie Sokratesa, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia poglądy Sokratesa dotyczące wartości w życiu człowieka, układa mowę w obronie Sokratesa, stosuje funkcjonalnie środki stylu retorycznego,
<i>Od mistrza do arcy-mistrza.</i> Wyraz podstawowy i pochodny	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest wyraz podstawowy i wyraz pochodny, wskazuje wyrazy podstawowe dla podanych wyrazów pochodnych, tworzy proste wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest podstawa słowotwórcza i formant, dzieli proste wyrazy na podstawę słowotwórczą i formant, 	<ul style="list-style-type: none"> zna różne rodzaje formantów, dzieli słowotwórczo wyrazy z różnymi rodzajami formantów, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest rodzina wyrazów, odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej, tworzy rozbudowane rodziny wyrazów,
Nancy Kleinbaum <i>Stowarzyszenie Umarłych Poetów</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza w punktach przebieg lekcji, wie, co oznacza sformułowanie <i>carpe diem</i>, na podstawie podanego wzoru próbuje napisać opinię, 	<ul style="list-style-type: none"> z podanych propozycji wybiera określenia charakteryzujące opisaną lekcję, motywuje swój wybór przykładami z tekstu, krótko wyjaśnia, na czym polega życie według zasady <i>carpe diem</i>, na podstawie wzoru pisze opinię, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia i komentuje atmosferę panującą na lekcji, formułuje rady dla człowieka, który chciałby żyć według zasady <i>carpe diem</i>, pisze samodzielnie krótką opinię, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega niezwykłość opisanego lekcji, wyjaśnia sens wskazanych metafor, podaje ilustrujące je przykłady, pisze rozwiniętą opinię, uwzględnia wszystkie części kompozycyjne tej formy wypowiedzi,
<i>Architekci słowa.</i> Jak zbudowane są wyrazy pochodne?	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wyrazy pochodne od jednego wyrazu podstawowego przez dodanie przyrostka lub przedrostka, 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wyrazy pochodne od wyrażen przyimkowych, 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wyrazy pochodne od dwóch wyrazów podstawowych, 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy złożenia, zestawienia, zrosty,
<i>Stary Testament. Księga Rodzaju. Wygnanie z Raju</i>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza przebieg wydarzeń, wymienia elementy świata przedstawionego, opowiada, jak mógłby wyglądać pierwszy dzień ludzi po wygnaniu z raju, 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza motywy działania bohaterów, dostrzega symboliczne elementy świata przedstawionego, opowiada z perspektywy Adama lub Ewy, jak mógłby wyglądać pierwszy dzień po opuszczeniu raju, 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza i ocenia motywy działania bohaterów, wymienia symboliczne elementy świata przedstawionego, odtwarza i komentuje treść słów skierowanych przez Boga do ludzi, 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia i komentuje motywy działania bohaterów, wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego, wyjaśnia, co człowiek stracił a co zyskał, kiedy opuścił raj,

Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Teatrzyk „Zielona Gęś”</i> : <i>Żartoczna Ewa</i>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje nawiązania tekstu do <i>Biblii</i>, • korzystając z podanego wzoru, układa tekst przeprosin, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wspólne elementy między tekstem a <i>Biblią</i>, • układa samodzielnie tekst przeprosin, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega przekształcenie motywu biblijnego, • układa tekst przeprosin, stara się nadać im żartobliwy charakter, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia cel nawiązania i literackiego przekształcenia motywu biblijnego, • układa tekst żartobliwych przeprosin,
Jan Parandowski <i>Mitologia</i> (fragment) <i>Tezeusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza przebieg wydarzeń przedstawionych w tekście, • przedstawia bohaterów mitu, posługując się cytatami, • podaje dosłowne znaczenie labiryntu, nici Ariadny i postaci Minotaura, 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje przebieg wybranych wydarzeń, stosuje narrację pierwszoosobową, • przedstawia bohaterów mitu, zwracając uwagę na ich szczególne umiejętności, • wyjaśnia przerośnięte znaczenie nici Ariadny, 	<ul style="list-style-type: none"> • łączy wydarzenia z odpowiednimi miejscami akcji, • przedstawia emocje i przeżycia wybranych bohaterów mitu, • wyjaśnia przerośnięte znaczenie nici Ariadny, labiryntu, postaci Minotaura, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wydarzenia i miejsca, którym można przypisać znaczenia symboliczne; wyjaśnia te znaczenia, • ocenia postawę Tezeusza, uzasadnia swą ocenę, • wyjaśnia, jakie uniwersalne prawdy, dotyczące ludzkiego życia, przekazuje mit,
<i>W labiryntach słów</i> . Skrótownice	<ul style="list-style-type: none"> • zna powszechnie używane skrótownice, poprawnie je zapisuje, • wskazuje skrótownice w podanym tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje znaczenie powszechnie używanych skrótownic, • wskazuje i wyjaśnia znaczenie skrótownic w podanym tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> • używa prawidłowej odmiany skrótownic, • układa krótki tekst używając skrótownic, 	<ul style="list-style-type: none"> • używa świadomie skrótownic, zna ich znaczenie, prawidłowo je zapisuje i odmienia, • układa żartobliwy tekst, w którym źródłem komizmu są użyte skrótownice,
<i>Spider-man. Siła złego na jednego</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza historię przedstawioną w komiksie, • opisuje wygląd bohatera, • wskazuje podstawowe cechy komiksu jako formy słowno-obrazowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada własnymi słowami historię przedstawioną w komiksie, • krótko charakteryzuje bohatera komiksu, • rozpoznaje różne typy tekstu w komiksie, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada historię przedstawioną w komiksie, przytacza wypowiedzi bohaterów w mowie zależnej, • charakteryzuje bohatera komiksu, uwzględnia podwójną osobowość postaci, • rozpoznaje sposoby łączenia obrazu i tekstu w komiksie, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada historię przedstawioną w komiksie, dynamizuje narrację odpowiednimi środkami językowymi, • porównuje bohatera komiksu z wybraną postacią herosa antycznego, • tworzy definicję komiksu,
Wiktor Pielewin <i>Hełm grozy</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy świata przedstawionego, • przypomina informacje z mitu dotyczące labiryntu, • formułuje po jednym argumente dotyczącym korzyści i zagrożeń, jakie niesie Internet, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia uczestników rozmowy, określa jej charakter, • opisuje przestrzeń zaprezentowaną w tekście, dostrzega motyw labiryntu, • wykorzystując podane pytania, formułuje argumenty dotyczące korzyści i zagrożeń, jakie niesie Internet, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w imionach postaci nawiązania literackie, próbuje je skomentować, • wyjaśnia, w czym sieć internetowa przypomina labirynt, • wypowiada się na temat korzyści i zagrożeń, jakie niesie Internet, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje świat zaprezentowany w utworze, • rozpoznaje labirynt jako znak kulturowy, wyjaśnia związane z nim znaczenia, • przedstawia własne stanowisko w dyskusji na temat korzyści i zagrożeń, jakie niesie Internet,

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
	<ul style="list-style-type: none"> przy pomocy nauczyciela pisze rozprawkę, korzystając z podanego wzoru, 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie podanego planu pisze rozprawkę, stara się pracować samodzielnie, 	<ul style="list-style-type: none"> pisze samodzielnie rozprawkę, dba o uporządkowanie argumentów, 	<ul style="list-style-type: none"> pisze samodzielnie rozprawkę, stosuje słownictwo zaznaczające tok wyводу,
<i>Krótko i najkrócej.</i> Skróty	<ul style="list-style-type: none"> potrafi rozwinąć skróty wyrazów w podanym tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje i poprawnie zapisuje powszechnie stosowane skróty wyrazów, 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca podany tekst, stosując prawidłowo skróty wyrazów, 	<ul style="list-style-type: none"> zna i stosuje zasady interpunkcyjne dotyczące pisowni skrótów wyrazów,
Anna Onichimowska <i>Lot Komety</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia krótko bohaterów tekstu, rozpoznaje tekst reklamowy, na podstawie wzoru układa tekst reklamy, 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza informacje na temat tego, czym się zajmują bohaterowie, co jest dla nich ważne w życiu, z podanych opinii o reklamie wybiera te, z którymi się zgadza, uzasadnia swój wybór, korzystając z podanych wskazówek, układa tekst reklamy, 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje między bohaterami utworu, odróżnia perswazję od manipulacji, układa samodzielnie tekst reklamy, 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postępowanie bohaterów, wskazuje motywy, jakimi kierują się w relacjach z innymi osobami, wyraża swoją opinię na temat tekstów reklamowych, układa samodzielnie tekst reklamy, rozpoczyna go sloganem reklamowym,
Św. Paweł <i>Hymn o miłości</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia części kompozycyjne utworu, tytułuje je, rozpoznaje uosobienie jako środek poetycki służący do przedstawienia abstrakcyjnego pojęcia, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wyliczone w tekście cechy miłości, rozwija je przez podanie przykładów, nazywa środki językowe zastosowane w tekście, próbuje określić ich funkcję, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście określenia miłości, układa je w piramidę wartości, uzasadnia sposób ułożenia, określa styl wypowiedzi poetyckiej, nastrój i ton wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> określa postawy człowieka zaprezentowane w tekście, komentuje je, uzasadnia, dlaczego utwór jest hymnem,
Wanda Markowska <i>Mity Greków i Rzymian</i> (fragment <i>Orfeusz i Eurydyka</i>)	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza najważniejsze wydarzenia mitu, przypomina, jak narodziło się uczucie między bohaterami, przytacza cytaty mówiące o reakcji ludzi, bogów i świata przyrody na muzykę Orfeusza, 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza etapy wędrówki Orfeusza po krainie zmarłych, proponuje określenia, nazywające uczucie łączące bohaterów, określa przymiotnikami muzykę Orfeusza, 	<ul style="list-style-type: none"> przypomina, jaki był warunek uwolnienia Eurydyki; wyjaśnia, dlaczego Hades poddał Orfeusza próbie, z punktu widzenia wybranej postaci charakteryzuje miłość Orfeusza do Eurydyki, komentuje cytaty, dotyczące muzyki Orfeusza, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co o człowieku i porządku świata mówi zakończenie mitu, wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość miłości Orfeusza i Eurydyki, na podstawie mitu formułuje opinię na temat roli artysty i znaczenia sztuki w życiu człowieka,

<i>Kto miłości nie zna, ten żyje szczęśliwy?</i> Typy zdań	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdania pojedyncze od złożonych, poprawnie układa krótki tekst składający się ze zdań pojedynczych, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, rozwiąza podane części wypowiedzi w zdania złożone, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdania złożone z równoważnikiem jako wypowiedzeniem składowym, układa tekst ze zdaniami podrzędnie i współrzędnie złożonymi, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wszystkie typy zdań, układa tekst z zastosowaniem wszystkich typów zdań, stosuje prawidłowo zasady interpunkcji,
Wiliam Szekspir <i>Romeo i Julia</i>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego, opowiada, w jakiej sytuacji poznali się główni bohaterowie utworu, odtwarza zakończenie dramatu, podaje przynajmniej dwa przykłady utworów literackich lub filmowych, zawierających motyw nieszczęśliwej miłości, pisze krótkie sprawozdanie z filmu lub spektaklu, zawierające podstawowe informacje o dziele i jego tematyce, 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza kalendarium wydarzeń tragedii, z punktu widzenia Romea lub Julii opowiada, w jakiej sytuacji poznali się ci bohaterowie, na podstawie informacji z podręcznika wyjaśnia, czym cechuje się tragedia, gromadzi tytuły dzieł z różnych dziedzin sztuki, inspirowanych historią głównych bohaterów dramatu Szekspira, pisze sprawozdanie z filmu lub spektaklu, zawierające ogólną ocenę gry aktorskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje informacje o bohaterach utworu, przyporządkowuje ich do odpowiednich rodzin, opowiada, jak rozwijało się uczucie między bohaterami, zna pojęcie winy tragicznej; wyjaśnia, co było winą tragiczną głównych bohaterów, gromadzi argumenty wyjaśniające dlaczego historia miłości Romea i Julii wciąż inspirowuje twórców, pisze sprawozdanie z filmu lub spektaklu, zawierające ocenę reżyserii, scenografii i gry aktorskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza dzieje konfliktu między rodzinami, charakteryzuje oba zwaśnione rody, wyjaśnia i komentuje, jak pod wpływem miłości zmieniają się Romeo i Julia, wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika sytuacja tragiczna w dramacie, wyjaśnia, na czym polega ponadczasowość tragedii Szekspira, pisze pełne sprawozdanie z filmu lub spektaklu, prezentuje ocenę i opinię, zachęcając lub zniechęcając do obejrzenia omawianego dzieła,
Halina Poświatowska *** (<i>Jestem Julią</i>)	<ul style="list-style-type: none"> wypisuje z tekstu wiersza słowa i wyrażenia związane z przeżywaniem miłości, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście fragmenty nawiązujące do dramatu Szekspira, 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje hipotezę dotyczącą tematyki wiersza, próbuje ją uzasadnić, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia metaforyczne znaczenia wynikające z wykorzystanego w tekście paradoksu,
Adam Mickiewicz <i>Niepewność</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wyrazy i formy grammatyczne, ujawniające osobę mówiącą, zna termin <i>liryka bezpośrednia</i>, wskazuje refren; wie, że obecność refrenu wpływa na muzyczność wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego wiersz reprezentuje lirykę bezpośrednią, wskazuje rymy, nazywa ich rodzaj i wyjaśnia, w jaki sposób wpływają one na muzyczność wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu, wymienia elementy tworzące rytm wypowiedzi poetyckiej, 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje stan uczuć osoby mówiącej, zwraca uwagę na subiektywizm jej wypowiedzi, wyjaśnia, z czego wynika muzyczność wiersza,
<i>Kocha, lubi, szanuje.</i> Typy zdań współrzędnie złożonych	<ul style="list-style-type: none"> ze zdań pojedynczych tworzy zdania współrzędnie złożone, 	<ul style="list-style-type: none"> ze zdań pojedynczych tworzy różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych, 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje różnorodne typy połączeń w tworzonych zdaniach współrzędnie złożonych, 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wszystkie rodzaje zdań współrzędnie złożonych, przestrzega zasad interpunkcji przy ich zapisie,

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
Bolesław Leśmian *** (W malinowym chruśniaku)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację liryczną zaprezentowaną w wierszu, przycacza określenia dotyczące malin, próbuje określić stworzony w ten sposób nastrój, 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje i dookreśla bohaterów lirycznych wiersza, wypisuje z tekstu neologizmy, wyjaśnia ich znaczenia, 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa przeżycia i emocje bohaterów; wyjaśnia, co jest ich źródłem, wyodrębnia z tekstu sformułowania przywołujące kolory, dźwięki, zapachy, wyjaśnia ich rolę w budowaniu atmosfery wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przedstawione w utworze elementy przyrody; ocenia, jaka ranga została przypisana światu natury, analizuje język poetycki utworu; komentuje sposób kreowania świata,
Gabriel Garcia Márquez <i>Miłość w czasach zarazy</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia kolejne wydania, tytułuje je, wie, czym są zdrobnienia i zgrubienia, rozpoznaje je w tekście, proponuje zawartość treściową kilku ujęć w projektowanym scenopisie, 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza okoliczności poznania się młodych bohaterów, omawia przeszkody, które musieli pokonać, wie, w jakim celu używane są w wypowiedzi zdrobnienia i zgrubienia, dobiera plany filmowe do kilku ujęć w projektowanym scenopisie, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohaterów; wyjaśnia, co wywierało wpływ na ich zachowanie, tworzy krótki tekst związany z treścią fragmentu utworu, używa funkcjonalnie zdrobnień i zgrubień, dobiera ruchy kamery do kilku ujęć w projektowanym scenopisie, uzasadnia swój projekt, 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje, w jaki sposób realia życia wpływają na uczucia i sposób ich wyrażania przez ludzi, z punktu widzenia wybranych bohaterów utworu tworzy tekst, w którym stosuje wyrazy ekspresywne, przygotowuje fragment scenopisu filmowego,
<i>Dziewczyna, którą kochał...</i> Zdanie podrzędnie złożone przydawkowe	<ul style="list-style-type: none"> stosuje proste zdania podrzędnie złożone przydawkowe, 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdanie pojedyncze z przydawką w zdanie podrzędnie złożone przydawkowe, 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, używa spójników i zaimków względnych, 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, przestrzega zasad interpunkcji,
Aleksander Fredro <i>Zemsta</i>	<ul style="list-style-type: none"> szereguje wydarzenia głównego wątku utworu, krótko przedstawia głównych bohaterów dramatu, na podstawie wzoru układa krótką charakterystykę porównawczą bohaterów, wymienia przykłady zabawnych wydarzeń, sytuacji; odtwarza ich przebieg, wie, że utwór jest komedią, 	<ul style="list-style-type: none"> przypomina, czym jest wątek utworu; wskazuje i tytułuje wszystkie wątki dramatu, dostrzega znaczące nazwiska bohaterów, podaje ich pochodzenie, wyjaśnia, w jaki sposób charakteryzują ich osobowość, układa krótką charakterystykę porównawczą bohaterów, nazywa główne podobieństwa i różnice, 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje sposób łączenia wątków w dramacie, określa relacje między bohaterami utworu; ustala, co wpływa na charakter tych relacji, układa charakterystykę porównawczą bohaterów, podaje przykłady ilustrujące ich cechy, dostrzega wyolbrzymienie i karykaturę jako sposoby budowania komizmu, wskazuje przykłady z tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg akcji dramatu, przypomina przyczyny konfliktu między głównymi bohaterami; wyjaśnia, jak ich osobowość wpłynęła na rozwój konfliktu, układa charakterystykę porównawczą bohaterów, wykorzystuje cytaty, przedstawia swoją ocenę postaci, nazywa różne rodzaje komizmu, wskazuje ich przykłady w tekście, wyjaśnia mechanizmy wywoływania śmiechu u odbiorcy,

		<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady komizmu postaci wynikającego z ich zachowania i wypowiedzi, wie, że komedia jest gatunkiem dramatu, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym cechuje się komedia jako gatunek, 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego utwór jest komedią,
Spotkania ze sztuką. Pieter Bruegel <i>Wieża Babel</i>	<ul style="list-style-type: none"> wylicza elementy przedstawione na obrazie, wie, że warstwa przedstawieniowa obrazu nawiązuje do fragmentu <i>Biblij</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę przedstawioną na obrazie, wskazuje podobieństwa w warstwie przedstawieniowej między fragmentem <i>Biblij</i> i obrazem, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy związane z budowlą, które mogą mieć znaczenia symboliczne; wyjaśnia te znaczenia, wskazuje, jakie nowe znaczenia w stosunku do fragmentu <i>Biblij</i> wnosi dzieło malarskie, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje środki języka malarzkiego służące do eksponowania przenośnych znaczeń dzieła, wyjaśnia kulturową symbolikę wieży Babel,
Tadeusz Różewicz <i>List do ludożerców</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wersy pozwalające określić adresata wypowiedzi, nazywa środki stylistyczne służące wskazaniu adresata, odtwarza zachowanie i sposób myślenia adresatów wypowiedzi, odszukuje w tekście frazeologizmy, wyjaśnia ich znaczenie, korzystając z wzoru i pomocy nauczyciela, pisze krótki list otwarty, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przenośne znaczenie pojęcia <i>ludożerca</i>, próbuję komentować zachowanie i sposób myślenia adresatów wypowiedzi, formułuje postulaty dotyczące sposobu życia wynikające z wypowiedzi podmiotu lirycznego, korzystając z wzoru, pisze list otwarty, wyraźnie informuje, w jakiej sprawie występuje jako nadawca, 	<ul style="list-style-type: none"> określa stosunek osoby mówiącej do adresatów wypowiedzi, ocenia zachowanie i sposób myślenia adresatów wypowiedzi, wyjaśnia różnice między nakazem i prośbą; ustala, które z tych słów można odnieść do tekstu, uzasadnia swój wybór, pisze list otwarty, przedstawia w nim argumenty uzasadniające prezentowane stanowisko, 	<ul style="list-style-type: none"> określa sposób patrzenia na świat osoby mówiącej, zestawia sytuacje przedstawione w utworze z realiami współczesnego świata, formułuje wnioski, formułuje przesłania etyczne wynikające z utworu, pisze list otwarty, przedstawia propozycje zmian w sprawie, której list dotyczy, stosuje odpowiednie środki perswazyjne,
<i>Przeczytałem, że...</i> Zdanie podrzędne dopełnieniowe	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdanie pojedyncze z dopełnieniem w zdanie podrzędnie złożone dopełnieniowe, 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w wypowiedziach zdania podrzędne dopełnieniowe, 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zdania dopełnieniowe dla wyrażenia swojej opinii, 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje funkcjonalnie zdania dopełnieniowe, przestrzega zasad interpunkcji,
Wisława Szymborska <i>Nienawiść</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje bohatera lirycznego utworu, rozpoznaje uosobienie jako poetycki sposób prezentacji bohatera, przywołuje przykłady utworów literackich mówiących o bohaterach, kierujących się nienawiścią, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście określenia nienawiści, nazywa wykorzystane środki poetyckie, wymienia wartości przywołane w wierszu, które zostały przeciwstawione nienawiści, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście przenośnie wykorzystane do prezentacji abstrakcyjnego pojęcia, wyjaśnia wynikające z nich znaczenia, komentuje sposób, w jaki podmiot liryczny mówi o wartościach przeciwstawionych nienawiści, 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat bohatera lirycznego utworu i poetyckich sposobów jego prezentacji, rozpoznaje ironię jako sposób wypowiedziania się podmiotu lirycznego, wskazuje i komentuje cytaty ujawniające ironiczną postawę nadawcy,

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
Ryszard Kapuściński <i>Spotkanie z Innym jako wyzwanie XXI wieku</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kogo autor nazywa <i>Innym</i>, • wyjaśnia znaczenie słowa <i>tolerancja</i>, tworzy z nim poprawne związki wyrazowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przedstawione w tekście postawy wobec Innego, • podaje przykłady braku tolerancji, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, czym cechują się przedstawione w tekście postawy wobec Innego, • podaje przykłady, pokazujące jak różne kultury wzajemnie na siebie wpływają, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co i dlaczego autor uznaje za klęskę człowieka, a co za jego siłę i szansę, • przedstawia swoje refleksje na temat odmienności kulturowej i przyjmowanych wobec niej postaw przez człowieka,
Piotr Stasiak <i>Człowiek z ekranu</i>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, jaką rolę w jego życiu zajmują media, • rozpoznaje podstawowe cechy kompozycyjne artykułu prasowego, • korzystając z wzoru, pisze artykuł o charakterze informacyjnym, 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu mediów na życie człowieka, • streszcza poszczególne części kompozycyjne artykułu jednym zdaniem złożonym, • pisze artykuł o charakterze informacyjnym, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>globalna wioska</i>, • przytacza sformułowaną w artykule tezę, szereguje w punktach uzasadniające ją argumenty, • pisze artykuł zawierający komentarz dotyczący przedstawianych informacji, 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat możliwości i zagrożeń związanych z rozwojem technologii informacyjnych, • wyjaśnia, dlaczego tekst ma charakter publicystyczny, • pisze artykuł problemowy zawierający komentarz i ocenę,
<i>Przypowieść o synu marnotrawnym</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia wydarzenia, zapisuje je w formie planu, • nazywa cechy charakteru postaci, • wie, że tekst jest przypowieścią, • zna zasady uczestniczenia w dyskusji, przysłuchuje się aktywnie dyskusji, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przebiegu wydarzeń, • dokonuje charakterystyki postaci, • wymienia cechy przypowieści, • stara się brać udział w dyskusji, formułuje rzeczowe argumenty, 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje przebieg wydarzeń, dostrzega ich związek przyczynowo-skutkowy, • charakteryzuje bohaterów, ocenia ich postępowanie, • wyjaśnia, dlaczego tekst jest przypowieścią, • bierze aktywny udział w dyskusji, stosuje różne rodzaje argumentów, 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega uniwersalizm wydarzeń i postaci, • wskazuje i komentuje motywy postępowania bohaterów, • formułuje prawdy moralne wynikające z przypowieści, • wyraźnie precyzuje własne stanowisko w dyskusji, wykorzystuje różne rodzaje argumentów, nawiązuje do wypowiedzi innych uczestników dyskusji,
Spotkania ze sztuką. Rembrandt <i>Powrót syna marnotrawnego</i> (reprodukcja)	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia tematykę obrazu z przypowieścią; ustala, który fragment tekstu jest tematem obrazu, • określa kolorystykę obrazu, • tworzy opis obrazu prezentujący warstwę przedstawieniową dzieła, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postacie przedstawione na obrazie, komentuje ich usytuowanie, wygląd, gesty, • ustala, jakie znaczenia naddane mogą wynikać z zastosowanych barw, • tworzy opis obrazu, zwraca uwagę na kompozycję dzieła, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia plany obrazu, ustala ich zawartość tematyczną, • analizuje światło i cień na obrazie, odczytuje wynikające ze światłocienia znaczenia naddane, • tworzy opis obrazu, uwzględnia w nim podstawowe środki języka malarskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje warstwę przedstawieniową obrazu, • analizuje środki języka malarzkiego, odczytuje wynikające z nich znaczenia naddane, • tworzy opis obrazu, zawiera w nim interpretację znaczących elementów dzieła, przedstawia własną ocenę,

Zbigniew Herbert <i>Domysły na temat Barabasa</i>	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada sytuację przedstawioną w Ewangelii, do której nawiązuje tekst wiersza, • ustala, które z ewangelicznych postaci są bohaterami lirycznymi wiersza, 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, w jaki sposób wiersz nawiązuje do Ewangelii, • opisuje uczucia uwolnionego Barabasa, przypomina przedstawione w wierszu hipotezy dotyczące jego dalszych losów, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakim celu w wierszu przywołana została sytuacja opisana w Ewangelii, • analizuje i interpretuje sposób przedstawienia Chrystusa w wierszu, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jaką postawę przyjmuje osoba mówiąca wobec przywoływanych wydarzeń, • wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika reinterpretacja przywołanego motywu biblijnego,
John Steinbeck <i>Na wschód od Edenu</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • łączy logicznie podane części zdań, odtwarzających treść tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o relacjach łączących członków przedstawionej rodziny i panującej wśród nich atmosferze, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia intencje, motywy i konsekwencje działań bohaterów, 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje i ocenia postępowanie bohaterów,
<i>Aby pozbyć się poczucia winy...</i> Zdania podrzędne okolicznikowe	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania pojedyncze z okolicznikiem w zdania podrzędnie złożone okolicznikowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zdania okolicznikowe miejsca, czasu, sposobu, celu, przyczyny, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wszystkie rodzaje zdań okolicznikowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadza zdania okolicznikowe za pomocą spójników, zaimków względnych; stosuje prawidłowo zasady interpunkcji,
Czesław Miłosz <i>Który skrzywdziłeś...</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osoby, o których jest mowa w wierszu, charakteryzuje je, • rozpoznaje lirykę pośrednią, • czyta uważnie fragment <i>Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala relacje między osobami, o których jest mowa w wierszu, • ustala, kim może być osoba mówiąca, dlaczego nie ujawnia się bezpośrednio, • wypisuje z fragmentu <i>Powszechnej Deklaracji...</i> słowa, które uznaje za najważniejsze, 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje przestrogi kierowane do adresata wypowiedzi, • nazywa wartości, po stronie których opowiada się osoba mówiąca, • nazywa wartości, o których mówi fragment <i>Powszechnej Deklaracji...</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim dla zbiorowości jest artysta, na czym polega jego misja, • wyjaśnia, jak artysta wypełnia swoją misję, • porównuje styl tekstu poetyckiego i styl dokumentu, ocenia ich wpływ na odbiorcę,
Adam Mickiewicz <i>Reduta Ordona</i>	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza plan wydarzeń przedstawionych w utworze, • wskazuje środki językowe, za pomocą których zostały przedstawione walczące wojska, • wskazuje elementy świata, którym przypisane zostały barwy, • odtwarza treść pytań skierowanych do cara, • sprawdza w podanych źródłach informacje o Ordonie jako postaci historycznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły wyodrębnionym wydarzeniom, • nazywa środki językowe zastosowane w tekście, wyjaśnia ich funkcję, • zestawia i porównuje elementy świata, które zostały przedstawione za pomocą barw, • określa, w jaki sposób został ukazany car, • przedstawia Ordona jako bohatera tekstu literackiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje formy pozwalające określić narratora, krótko go przedstawia, • rozpoznaje kontrast jako zasadę kompozycyjną służącą przedstawieniu obu walczących stron, odczytuje przypisane im wartościowanie, • wyjaśnia symboliczne znaczenie barw, • prezentuje postawę Polaków wobec cara, popiera swą wypowiedź cytatami, • porównuje Ordona jako postać historyczną i literacką, formułuje wnioski, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia z tekstu części naracyjne, opisowe i refleksyjne, • komentuje poetyckie sposoby tworzenia obrazów poetyckich, • wyjaśnia symbolikę występujących w tekście motywów, • rozpoznaje i nazywa uczucia, związane z prezentowaniem cara i narodu polskiego, wyjaśnia ich źródła, • wyjaśnia cel kreowania poetyckiej legendy,

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
Karolina Lanckorońska <i>Wspomnienia wojenne</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wydobywa z tekstu informacje związane z czasem i miejscem wspomnianych wydarzeń, korzystając z wzoru, układa opis sytuacji, wie, że fragmenty tekstu prezentują świat rzeczywisty, 	<ul style="list-style-type: none"> wylicza charakterystyczne dla opisywanej rzeczywistości wydarzenia, układa samodzielnie opis sytuacji, rozpoznaje dokumentalny charakter tekstu; wyjaśnia, z czego on wynika, 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje przebieg opisywanych wydarzeń, tworzy opis sytuacji, stosuje zwroty eksponujące czas, wyjaśnia, na czym polega wspomnieniowy charakter tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia realia wspomnianego we fragmencie świata, tworzy opis sytuacji, dynamizuje wypowiedź, dostrzega literacki charakter wspomnień, wskazuje i komentuje cytaty świadczące o literackości tekstu,
<i>Atakujący i atakowani</i> . Imiesłów przymiotnikowy	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe w wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania złożone w zdania pojedyncze, stosując imiesłowy przymiotnikowe, 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy imiesłowy od czasowników, stosuje je w wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe w wypowiedzi cudzej, stosuje imiesłowy przymiotnikowe w wypowiedzi własnej,
Arkady Fiedler <i>Dywizjon 303</i>	<ul style="list-style-type: none"> w podanych źródłach szuka informacji na zadany temat związany z lekturą, rozpoznaje bohatera zbiorowego w utworze, nazywa główne etapy bitwy o Anglię, 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje zebrane informacje na zadany temat związany z lekturą, na podstawie tekstu opowiada, kiedy i w jakich okolicznościach został uformowany polski dywizjon lotniczy w Anglii, opowiada przebieg wybranego etapu bitwy o Anglię, 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy album prezentujący zebrane informacje i ilustracje, opowiada o dokonaniach pilotów z polskiego dywizjonu, komentuje przebieg bitwy o Anglię, 	<ul style="list-style-type: none"> w wybranej funkcjonalnie formie prezentuje informacje na wybrany przez siebie temat związany z lekturą, wyjaśnia, na czym polegało historyczne znaczenie walk polskich sił lotniczych w Anglii, wyjaśnia znaczenie bitwy o Anglię dla Europy,
Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia główne zdarzenia przedstawione w tekście, tytułuje je za pomocą równoważników zdań, zapoznaje się z wirtualną ekspozycją Muzeum Powstania Warszawskiego, mówi o swoich wrażeniach, wie, czym są kolokwializmy; wskazuje ich przykłady w tekście Białoszewskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia wydarzenia związane z działaniami wojskowymi, opisuje wygląd powstańców, wymienia eksponaty wirtualnej ekspozycji Muzeum Powstania Warszawskiego, budzące szczególne zainteresowanie, wyjaśnia dlaczego, wyjaśnia rolę kolokwializmów w tekście Białoszewskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o warunkach życia w powstańczej Warszawie, ocenia obejrzaną wirtualną ekspozycję Muzeum Powstania Warszawskiego, wskazuje i nazywa środki językowe charakterystyczne dla tekstu Białoszewskiego, próbuje określić ich funkcję, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zachowanie i postawy ludności cywilnej, przedstawia argumenty uzasadniające potrzebę gromadzenia i chronienia historycznych pamiątek Powstania Warszawskiego, formułuje wnioski dotyczące języka i stylu tekstu Białoszewskiego,

Antoni Słonimski <i>Elegia miasteczek żydowskich</i>	<ul style="list-style-type: none"> wypisuje z tekstu słowa związane z kulturą żydowską, korzystając z podanych źródeł wyjaśnia je, wyjaśnia znaczenie słowa <i>holocaust</i>, przygotowuje słownik pojęć związanych z kulturą żydowską, 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza przedstawiony w wierszu obraz życia w żydowskim miasteczku, wskazuje w tekście fragmenty mówiące o zagładzie narodu żydowskiego, opisuje elementy typowego stroju żydowskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje atmosferę panującą w prezentowanym świecie, przytacza i komentuje odpowiednie cytaty, wyjaśnia metaforę kończącą utwór, przygotowuje informacje na temat pisarzy i artystów żydowskiego pochodzenia, 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia, jaką postawę przyjmuje osoba mówiąca wobec kultury żydowskiej, komentuje poetycki obraz holocaustu, przygotowuje wypowiedź na temat korzyści wynikających ze współistnienia różnych kultur,
Jan Kochanowski <i>Treny (V, VII, VIII)</i>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje bohaterów lirycznych trenów, wskazuje i nazywa podstawowe środki poetyckie, wie, że tren jest gatunkiem lirycznym, na podstawie wzoru układa tekst kondolencji, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sytuację liryczną przedstawioną w trenach, wskazuje i nazywa środki poetyckie, służące kreacji bohatera lirycznego, na podstawie definicji wyjaśnia, czym cechuje się tren jako gatunek liryczny, układa tekst kondolencji, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje, przedstawia i charakteryzuje osobę mówiącą, rozpoznaje zasady kompozycji wewnętrznej w kolejnych trenach, omawia kompozycję utworów, wyjaśnia, dlaczego utwory Kochanowskiego reprezentują tren jako gatunek liryczny, układa tekst kondolencji, zawiera w nim informacje o zasługach zmarłej osoby, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje adresatów kolejnych trenów, określa uczucia, emocje wyrażane zwrotami do nich, omawia poetyckie sposoby kreacji świata w trenach, wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega nowatorstwo trenów Kochanowskiego w stosunku do antycznej tradycji, układa tekst kondolencji zgodnie z wszystkimi wymogami tej formy wypowiedzi,
Marian Hemar <i>Ostatni tren (fragmenty)</i>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza realia przedstawionej sytuacji, przypomina, jak gość uzasadniał propozycję skierowaną do Jana Kochanowskiego, w miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego, 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia bohaterów, łączy ich z tradycją literacką, nazywa uczucia bohaterów ujawniające się w kolejnych wypowiedziach, bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego, określa sposób wypowiedzania kwestii przez bohaterów, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symbolikę postaci fantastycznej, wyjaśnia, w jaki sposób bohaterowie radzili sobie z własnymi uczuciami, opracowuje propozycję warstwy dźwiękowej do przygotowywanego słuchowiska radiowego, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób i cel literackiego nawiązania, przedstawia możliwe decyzje Kochanowskiego, omawia ich pozytywne i negatywne skutki, na podstawie tekstu przygotowuje słuchowisko radiowe,
Eric Emanuel Schmitt <i>Oskar i pani Róża</i>	<ul style="list-style-type: none"> krótko przedstawia narratora-bohatera, odtwarza krótko treść kolejnych listów pisanych przez bohatera, 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje osoby, z którymi spotyka się bohater, uogólnia treść kolejnych listów, 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje, jak zmienia się samopoczucie bohatera pod wpływem spotkań z innymi ludźmi, wyjaśnia, dlaczego bohater wybrał Boga na adresata swoich listów, 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje, co zawdzięcza bohater rozmowom z panią Różą, dostrzega filozoficzne uogólnienia w wypowiedziach bohaterów, próbuje je komentować ze swojego punktu widzenia,

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
<i>Mając lat dziesięć, przeżywszy lat sto...</i> Imiesłów przysłówkowy	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje imiesłowy przysłówkowe w wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje imiesłowy przysłówkowe w swoich wypowiedziach, 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania w wypowiedzenia złożone z imiesłowem równoważnikiem zdania, 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo i funkcjonalnie stosuje imiesłowy przysłówkowe i wypowiedzenia złożone z imiesłowem równoważnikiem zdania,
Jan Twardowski <i>Spieszmy się</i>	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia tekst znakami interpunkcyjnymi, proponuje głosową interpretację wiersza, wskazuje w tekście wyrażenia o charakterze przeciwstawień, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście kluczowe słowa, uzasadnia swój wybór, wyodrębnia obrazy poetyckie, objaśnia ich zawartość treściową, 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wstępne hipotezy interpretacyjne, wyjaśnia znaczenia wynikające z zastosowanych przeciwstawień, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście sformułowania o charakterze aforyzmu, komentuje je, komentuje, w jaki sposób poeta mówi o śmierci,
Spotkania ze sztuką. Pieter Bruegel <i>Pejzaż z upadkiem Ikar</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie tytułu obrazu łączy go z mitem; określa, który fragment mitu został zobrazowany w dziele malarskim, wymienia postacie umieszczone na obrazie; ustala, w jakiej sytuacji zostały przedstawione, przypomina wynikające z mitu symboliczne znaczenia postaci Ikar 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tytuł obrazu; rozpoznaje dwie płaszczyzny znaczeniowe, sygnalizowane tytułem dzieła, wymienia elementy pejzażu; określa sposób ich przedstawienia, wskazuje i krótko omawia elementy obrazu, które mogą mieć znaczenia symboliczne, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy obrazu odpowiadające dwóm płaszczyznom znaczeniowym, sygnalizowanym przez tytuł, wyodrębnia plany obrazu, ustala ich zawartość, wskazuje istotne elementy przedstawione, formułuje i wyjaśnia symboliczne znaczenia warstwy przedstawieniowej obrazu, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposób połączenia dwóch płaszczyzn znaczeniowych, sygnalizowanych przez tytuł, formułuje wnioski, rozpoznaje i nazywa zasady kompozycji obrazu; wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega reinterpretacja mitu na obrazie,
Jarosław Iwaszkiewicz <i>Ikar</i>	<ul style="list-style-type: none"> określa miejsce i czas wydarzeń, rozpoznaje narrację pierwszoosobową, przedstawia głównego bohatera opowiadania, dostrzega związek opowiadania z mitem i obrazem, 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza realia okupacyjnej rzeczywistości, na podstawie wypowiedzi narratora określa jego cechy, wskazuje podobieństwa bohatera z Ikar wyjaśnia przenośne znaczenie tytułu, zestawia elementy treściowe opowiadania, mitu i obrazu, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak rzeczywistość okupacyjna wpłynęła na bieg wydarzeń, wyodrębnia z narracji opisy, relację, refleksje; wyjaśnia, na czym polega tragizm mitycznego Ikar i bohatera opowiadania, 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wnioski dotyczące wpływu świata zewnętrznego na życie człowieka, ustala, czego dotyczą opisy, relacja i refleksje narratora; nazywa jego emocje, wskazuje, czym zostały wywołane, uogólnia znaczenie motywu ikaryjskiego, wykorzystanego w opowiadaniu,
Tadeusz Różewicz <i>Prawa i obowiązki</i>	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega dwie części kompozycyjne utworu, wskazuje granicę między nimi, wskazuje wyrazy, zwroty, na podstawie których można określić i scharakteryzować osobę mówiącą w wierszu, 	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje częściom kompozycyjnym kategorie czasu, wskazuje sposób sygnalizowania upływu czasu, porządkuje informacje o nadawcy wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, jakie postawy życiowe osoby mówiącej zostały przedstawione w obydwu częściach kompozycyjnych wiersza, formułuje wnioski na temat nadawcy wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> uogólnia wnioski na temat przyczyn i kierunków zmian w życiowej postawie człowieka, przedstawia rozwiniętą wypowiedź na temat różnych postaw człowieka wobec świata,

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy obrazu przywołane w wierszu, na podstawie podanych źródeł wymienia tytuły dzieł wykorzystujących motyw ikaryjski, 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i wyjaśnia określenia odnoszące się do Ikarza precyzuje temat prezentacji związanej z przedstawieniem dzieł wykorzystujących motyw Ikarza, dobiera do niej tytuły utworów, 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje, w jaki sposób w wierszu przywołany został obraz Bruegla, przy pomocy nauczyciela przygotowuje prezentację, w której przedstawia dzieła nawiązujące do mitu o Ikarze, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czemu służy przywołanie obrazu w wierszu, przygotowuje samodzielnie prezentację, w której przedstawia dzieła nawiązujące do mitu o Ikarze,
Edward Stachura <i>Życie to nie teatr</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje bohaterów lirycznych utworu, określa sytuację liryczną, wyodrębnia sformułowania o charakterze tezy, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zachowania bohaterów lirycznych, odtwarza argumenty, które można przyporządkować obu tezom, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia i nazywa postawy życiowe bohaterów lirycznych, wydobywa z tekstu sądy wartościujące, przedstawia je własnymi słowami, 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega kontrast jako zasadę prezentowania postaw życiowych wobec świata, wyjaśnia rolę tej zasady kompozycyjnej w utworze, samodzielnie wartościuje przedstawione w tekście postawy życiowe,
Paulo Coelho <i>Alchemik</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje główne składniki świata przedstawionego w utworze, streszcza opowiadanie starca, 	<ul style="list-style-type: none"> wstępnie analizuje główne składniki świata przedstawionego, proponuje własne zakończenie historii przedstawionej we fragmencie, 	<ul style="list-style-type: none"> określa sposób kreacji świata przedstawionego, wyjaśnia metaforyczne znaczenie tytułu, ustala jego związek ze znaczeniami tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa i komentuje sposób kreacji świata przedstawionego, ustala, jakie prawdy o życiu człowieka zawiera opowiadanie starca,
<i>Od słowa do legendy</i> . Treść znaczeniowa wyrazu	<ul style="list-style-type: none"> układa definicje podanych wyrazów, 	<ul style="list-style-type: none"> określa treść i zakres podanych wyrazów, 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje ciągi wyrazów według ich treści i zakresu znaczeniowego, 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić, czym różni się treść wyrazu od jego zakresu znaczeniowego,
Ursula K. Le Guin <i>Czarnoksiężnik z Archipelagu</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje najciekawsze wydarzenia utworu, opowiada o nim, opisuje dzieciństwo głównego bohatera, wymienia reprezentantów sił dobra i zła, wypowiada się na temat swoich wrażeń wywołanych lekturą. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wydarzenia ważne dla losów bohatera, opowiada o nich, opowiada o przyjaźni bohatera, przedstawia dowody przyjaźni, opowiada, w jaki sposób siły dobra i zła zmagają się ze sobą, wypowiada się na temat walorów powieści. 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o przeżyciach i emocjach bohatera związanych z wybranym wydarzeniem, stosuje narrację pierwszoosobową, charakteryzuje bohatera, zwraca uwagę na zmiany jego osobowości pod wpływem wydarzeń, wskazuje nawiązania do innych utworów literackich, ocenia, w jaki sposób lektura utworu może wpływać na czytelnika. 	<ul style="list-style-type: none"> określa sposób konstruowania fabuły utworu, określa, co było głównym celem bohatera; ocenia, co było jego największym osiągnięciem, komentuje rolę nawiązań do innych utworów literackich, ocenia, w jaki sposób kreacja świata w utworze wpływa na odbiorcę.

KRYTERIA OGÓLNE

Sprawności	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
UCZEŃ				
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> krytycznie słucha tekstów reklamowych, wstępnie selekcjonuje informacje z cudzej wypowiedzi, wydobywa z cudzej wypowiedzi argumenty, 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie słuchania odróżnia informacje od opinii, selekcjonuje i wstępnie hierarchizuje informacje z cudzej wypowiedzi, wydobywa główną tezę i związane z nią argumenty z cudzej wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia perswazję od manipulacji, hierarchizuje i wartościuje informacje z cudzej wypowiedzi, wydobywa wnioski i konkluzję z cudzej wypowiedzi, 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega manipulację w cudzej wypowiedzi, potrafi się jej przeciwstawić, odczytuje intencje zawarte w wypowiedzi, wydobywa główne przesłanki myślowe z cudzej wypowiedzi,
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem, stara się poprawnie recytować utwór, wstępnie prezentuje informacje z podanych źródeł na temat związany z lekturą, przedstawia podstawowe materiały do prezentacji, streszcza historię przedstawioną w komiksie, włącza się w miarę swych możliwości do dyskusji, mówi o swoich wrażeniach po obejrzeniu ekspozycji wirtualnego muzeum, w miarę swoich możliwości bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego, 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje większość wyrazów, recytuje poprawnie utwór, prezentuje samodzielnie zdobyte informacje na temat związany z lekturą, przedstawia w uporządkowany sposób materiały do prezentacji, opowiada własnymi słowami historię przedstawioną w komiksie, bierze udział w dyskusji, opowiada o ekspozycjach wirtualnego muzeum, bierze udział w przygotowaniu słuchowiska radiowego, określa sposób wypowiedziania kwestii przez bohaterów, 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje wszystkie wyrazy, w czasie recytacji poprawnie wymawia i akcentuje wyrazy, w ciekawy sposób prezentuje samodzielnie zdobyte informacje na temat związany z lekturą, przedstawia wszystkie materiały do prezentacji, łączy je z własnym komentarzem, opowiada historię przedstawioną w komiksie, przytacza słowa bohaterów, stosując mowę niezależną, bierze aktywny udział w dyskusji, formułuje różne rodzaje argumentów, ocenia obejrzaną ekspozycję wirtualnego muzeum, opracowuje propozycję warstwy dźwiękowej do przygotowywanego słuchowiska radiowego, 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową, interpretuje głosowo recytowany utwór, w wybranej funkcjonalnie formie prezentuje informacje na wybrany przez siebie temat związany z lekturą, przedstawia samodzielnie przygotowaną prezentację, opowiada historię przedstawioną w komiksie, dynamizuje wypowiedź odpowiednimi środkami językowymi, bierze aktywny udział w dyskusji, prezentuje wyraźnie swoje stanowisko, nawiązuje do wypowiedzi innych uczestników dyskusji, wypowiada się na temat potrzeby gromadzenia i chronienia pamiątek przeszłości, na podstawie tekstu przygotowuje słuchowisko radiowe,

<p>Czytanie. Odbiór tekstów literackich i innych tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że <i>Biblia</i> jest podstawowym źródłem kultury europejskiej, • rozpoznaje tekst jako przypowieść, • wie, że styl biblijny odróżnia się od stylu innych tekstów, • zna pojęcie <i>styl retoryczny</i>, • wskazuje wyrazy i ich formy, które pozwalają rozpoznać nadawcę w tekście, • wyjaśnia, czym różni się narrator od autora utworu, • posługuje się terminami <i>liryka bezpośrednia, liryka pośrednia</i>, • rozpoznaje w tekście neologizmy, • rozpoznaje w tekście zdrobnienia i zgrubienia, • rozpoznaje w tekście literackim kolokwializmy i frazeologizmy, • odróżnia postacie i wydarzenia historyczne od fikcyjnych, • dostrzega w utworze nawiązania do innych tekstów, • podaje dosłowne znaczenia wybranych elementów tekstu, • nazywa wartości, o których jest mowa w tekście, • wie, że tren jest gatunkiem lirycznym, • kojarzy nowelę z epiką jako rodzajem literackim, • wyjaśnia potoczne znaczenie pojęć <i>tragedia, tragiczny</i>, • odróżnia komedię od tragedii, wskazuje komiczne elementy utworu, • wie, że wywiad nie należy do literatury pięknej, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pochodzenie i znaczenie słowa <i>Biblia</i>, • wymienia cechy przypowieści, • wskazuje i nazywa podstawowe dla stylu biblijnego środki językowe, • rozpoznaje styl retoryczny w wypowiedzi, • określa, kto i w czym imieniu wypowiada się w tekście, • odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej, • wyjaśnia znaczenie terminów <i>liryka bezpośrednia, liryka pośrednia</i>, • wyjaśnia, czym jest neologizm, • wstępnie rozpoznaje funkcje zdrobnień i zgrubień w tekście, • wstępnie rozpoznaje funkcję kolokwializmów i frazeologizmów w tekście literackim, • zestawia postacie i wydarzenia historyczne i fikcyjne, • podaje tytuły i autorów przywołanych w tekście utworów, • rozpoznaje wspólne dla tych tekstów motywy, • dostrzega przerośnięte znaczenia wybranych elementów tekstu, • rozpoznaje i nazywa wartości reprezentowane przez bohaterów tekstu, • na podstawie definicji wyjaśnia, czym cechuje się tren jako gatunek liryczny, • wie, czym cechuje się fabuła noweli, • wie, że tragedia to jeden z gatunków dramatu, 	<ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe części <i>Biblii</i>, • wyjaśnia, dlaczego tekst jest przypowieścią, • wskazuje i nazywa środki językowe cechujące styl biblijny, • zna podstawowe środki językowe stylu retorycznego, • charakteryzuje osobę nadawcy w tekście, • dostrzega subiektywizm narracji pierwszoosobowej i obiektywizm narracji trzecioosobowej, • łączy lirykę bezpośrednią z subiektywizmem, a lirykę pośrednią z obiektywizmem wypowiedzi poetyckiej, • analizuje budowę neologizmu, wyjaśnia jego znaczenie, • łączy używanie zdrobnień i zgrubień z wyrażaniem emocji, • łączy kolokwializmy i frazeologizmy ze stylem potocznym, • określa relacje między postaciami i wydarzeniami historycznymi i fikcyjnymi, • komentuje sposób przywołania w tekście innych utworów, • wyjaśnia przerośnięte znaczenia wybranych elementów tekstu, • poddaje refleksji wartości, o których jest mowa w tekście, • wyjaśnia, dlaczego dany utwór reprezentuje tren jako gatunek liryczny, • wie, czym cechuje się nowela jako gatunek epicki, • wyjaśnia, czym cechuje się tragedia jako gatunek dramatu, • wyjaśnia, czym cechuje się komedia jako gatunek dramatu, nazywa rodzaje komizmu, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego <i>Biblia</i> jest podstawowym źródłem kultury europejskiej, • formułuje przesłanie moralne przypowieści, • wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika specyfika stylu biblijnego, • wyjaśnia, na czym polega i czemu służy retoryczny styl wypowiedzi, • określa relacje między nadawcą a światem przedstawionym w tekście, • określa wpływ rodzaju narracji na sposób kreowania świata przedstawionego, • bierze pod uwagę typ liryki przy określaniu relacji między nadawcą tekstu a prezentowaną przez niego rzeczywistością, • wyjaśnia, w jaki sposób subiektywizm wypowiedzi związany z liryką bezpośrednią wpływa na obraz prezentowanej rzeczywistości, • określa funkcję neologizmów w wypowiedzi, • określa funkcję kolokwializmów i frazeologizmów w tekście literackim, • odczytuje intencje wyrażane zdrobnieniami i zgrubieniami, • komentuje świat przedstawiony utworu, zawierający elementy historyczne i fikcyjne, • wyjaśnia, jakie znaczenia wynikają z nawiązania w tekście do innych utworów, • odczytuje przerośnięte znaczenia tekstu,
---	--	--	--	--

Sprawności	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
	<ul style="list-style-type: none"> kojarzy artykuł z publicystyką, przedstawia własne wrażenia związane z dziełem malarskim, dostrzega związki warstwy przedstawieniowej obrazu z tekstem literackim, 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje komedię jako gatunek dramatu, podaje przykłady komizmu w utworze, łączy wywiad z publicystyką, rozpoznaje kompozycję artykułu, przedstawia i próbuje uzasadnić własne wrażenia związane z dziełem malarskim, wskazuje podobieństwa między warstwą przedstawieniową obrazu i tekstem literackim, 	<ul style="list-style-type: none"> podaje główne cechy wywiadu, rozpoznaje tezę i jej uzasadnienie w artykule, przedstawia i uzasadnia własne wrażenia związane z dziełem malarskim, wskazuje, jakie nowe znaczenia w stosunku do tekstu literackiego wnosi dzieło malarskie, 	<ul style="list-style-type: none"> uogólnia refleksje dotyczące wartości, o których jest mowa w tekście, uzasadnia, dlaczego dany utwór jest nowelą, wyjaśnia, na czym polega nowatorstwo trenów Jana Kochanowskiego, rozpoznaje i komentuje sytuację tragiczną w dramacie, rozpoznaje komizm jako kategorię estetyczną, wyjaśnia, czym cechuje się wywiad jako gatunek publicystyczny, wyjaśnia, dlaczego tekst ma charakter publicystyczny, przedstawia i uzasadnia własne wrażenia związane z dziełem malarskim, próbuje ocenić dzieło, wyjaśnia kulturową symbolikę wspólnych dla tekstu literackiego i obrazu motywów,
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo zapisuje głoski jako litery, poprawnie dzieli przy zapisie proste wyrazy na sylaby, tworzy logiczny ciąg zdań pojedynczych, ze zdań pojedynczych tworzy zdania współrzędnie złożone, stosuje proste zdania podrzędnie złożone przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe, wykorzystuje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe, 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo zapisuje głoski jako dwuznaki, poprawnie dzieli przy zapisie trudniejsze wyrazy, rozwija części wypowiedzeń w zdania złożone, ze zdań pojedynczych tworzy różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych, stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe miejsca, czasu, sposobu, celu, przyczyny, 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo zapisuje głoski jako litery ze znakami diakrytycznymi, poprawnie dzieli przy zapisie większość wyrazów, tworzy logiczny ciąg zdań podrzędnie i współrzędnie złożonych, stosuje różne rodzaje zdań współrzędnie złożonych, 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo zapisuje głoski miękkie, poprawnie dzieli przy zapisie wszystkie wyrazy, tworzy logiczny ciąg różnorodnych zdań, stosuje wszystkie rodzaje zdań współrzędnie złożonych, celowo stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe,

	<ul style="list-style-type: none"> • stara się przestrzegać zasad interpunkcji, • na podstawie wzoru układa: <ul style="list-style-type: none"> – rozprawkę, – sprawozdanie z filmu lub przedstawienia teatralnego, – krótki opis przeżyć wewnętrznych, – opis sytuacji, – krótkie przemówienie, – list otwarty, – krótką opinię, – przeprosiny, – pytania do projektowanego wywiadu, – tekst reklamy, – artykuł o charakterze informacyjnym, • proponuje zawartość treściową kilku ujęć w projektowanym scenopisie, • tworzy opis obrazu prezentujący warstwę przedstawieniową dzieła. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe, • przestrzega podstawowych zasad interpunkcji, • układa samodzielnie: <ul style="list-style-type: none"> – rozprawkę, – sprawozdanie z filmu lub przedstawienia teatralnego, – opis przeżyć wewnętrznych, – opis sytuacji, – przemówienie, – list otwarty, – opinię, – przeprosiny, – logiczny ciąg pytań do projektowanego wywiadu, – tekst reklamy, – artykuł o charakterze informacyjnym, • dobiera plany filmowe do kilku ujęć w projektowanym scenopisie, • tworzy opis obrazu, zwraca uwagę na kompozycję dzieła. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zdania podrzędnie złożone przydawkowe, używa spójników i zaimków względnych, zdania podrzędnie złożone dopełnieniowe, wszystkie rodzaje zdań okolicznikowych, • celowo stosuje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe, • przestrzega zasad interpunkcji, • układa: <ul style="list-style-type: none"> – rozprawkę, dba o uporządkowanie argumentów, – sprawozdanie z filmu lub spektaklu, zawierające ocenę reżyserii, scenografii i gry aktorskiej, – opis przeżyć wewnętrznych, stara się stosować odpowiednie środki językowe, – opis sytuacji, stosuje zwroty eksponujące czas, – mowę obrończą, – list otwarty, prezentuje wyraźnie swoje stanowisko, – rozwiniętą opinię, – przeprosiny, stara się nadać im żartobliwy charakter, – pytania do wywiadu, zapisuje je wraz z uzyskanymi odpowiedziami, – tekst reklamy, – artykuł informacyjny z próbą komentarza, • projektuje ruchy kamery w przygotowywanym scenopisie, • tworzy opis obrazu, uwzględnia w nim podstawowe środki języka malarskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie stosuje wszystkie rodzaje imiesłowów przymiotnikowych i przysłówkowych, • nie popełnia błędów interpunkcyjnych, • układa: <ul style="list-style-type: none"> – rozprawkę, stosuje słownictwo sygnalizujące tok wywodu, – sprawozdanie z filmu lub spektaklu, prezentuje ocenę i opinię, zachęcając lub zniechęcając do obejrzenia omawianego dzieła, – opis przeżyć wewnętrznych, stosuje funkcjonalnie odpowiednie środki językowe, – opis sytuacji, stosuje językowe środki dynamizujące wypowiedź, – mowę obrończą, stosuje funkcjonalnie środki stylu retorycznego, – list otwarty, stosuje odpowiednie językowe środki perswazji, – opinię zawierającą wszystkie części kompozycyjne, – przeprosiny, nadaje im żartobliwy charakter, – zapis przeprowadzonego przez siebie wywiadu, – tekst reklamy, rozpoczyna go sloganem reklamowym, – artykuł problemowy, • przygotowuje fragment scenopisu filmowego, • tworzy opis obrazu, zawiera w nim interpretację znaczących elementów dzieła, przedstawia własną ocenę.
--	---	--	---	--

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania dopełniające i sytuują się na poziomie ponadprogramowym. Jego praca cechuje się samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i erudycji interdyscyplinarnej. Świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem terminologicznym. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literatury pięknej, literatury faktu. Czyta, rozumie i wykorzystuje teksty popularnonaukowe, naukowe i publicystyczne. Potrafi analizować i interpretować dzieła malarskie z uwzględnieniem specyfiki środków języka malarskiego. Komentuje związki dzieła malarskiego z tekstem literackim. Formułuje problemy, proponuje sposoby ich rozwiązania. Tworzy bezbłędne pod każdym względem wypowiedzi ustne i pisemne. Odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych, publikuje swoje teksty.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu